

Nr 110.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pension åt vissa i statens tjänst anställda personer m. fl.; given Stockholms slott den 17 februari 1939.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o—15:o hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 17 februari 1939.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, FORSLUND, ERIKSSON, STRINDLUND.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler uppkomna frågor om pension åt i det följande angivna, i statens tjänst anställda personer m. fl. och anför därvid:

1:o.

Biträdet hos justitiekanslersämbetet Elin Beate Lagercrantz. Av handlingarna i ärendet inhämtas,
att Lagercrantz är född den 28 juli 1869 och således 69 år gammal;
att hon sedan november månad 1906 eller under mer än 32 år varit anställd såsom biträde hos justitiekanslersämbetet;

att hon under denna sin anställning ombesörjt förekommande renskrivningsarbete samt även uppsatt enklare expeditioner, varjämte hon anlåtats för en del arbete tillhörande registratorns befattning såsom redogörare hos ämbetet;

att hon dessutom under tiden 1 januari 1921—31 mars 1922 innehåft uppdrag att under registratorns ledning utföra diarieföring och sådan granskning av arbetsredogörelser, som icke erfordrade juridisk utbildning;

att den för henne fastställda dagliga arbetstiden — med undantag för förenämnda tid 1 januari 1921—31 mars 1922, under vilken hon innehåft heltidstjänst — uppgått till 2 timmar under åren 1906—1912 och 3 timmar under tiden därefter, vartill särskilt under senare år kommit arbete å övertid;

att Lagercrantz' avlöning, bortsett från dyrtidstillägg och ersättning för övertidsarbete, utgjort 1,600 kronor för år under tiden 1 januari 1921—31 mars 1922, 1,200 kronor för år under tiden 1 april 1922—30 september 1937 samt 1,500 kronor för år under tiden därefter;

samt att hon dels före sin anställning hos justitiekanslersämbetet och dels vid sidan om denna vid skilda tillfällen utfört skrivarbete åt statliga myndigheter, nämligen justitiedepartementet, Svea hovrätt och Dalautredningen, för vilket arbete hon uppburit ersättning med sammanlagt något över 3,000 kronor.

Justitiekanslersämbetet har hemställt om utverkande av pension åt Lagercrantz till belopp av 1,200 kronor för år och därvid anfört, bland annat, följande:

Ämbetet kan icke underlåta att framhålla såsom beklagligt, att under den avsevärda tid Lagercrantz varit anställd hos ämbetet en lämplig utväg icke kunnat utfinnas att genom en fast anställning bereda henne bättre avlöning än nu varit fallet samt en någorlunda tryggad ålderdom. Vissa framställningar i sådant syfte avlätos åren 1921 och 1922 till Kungl. Maj:t, men de biföllos icke, och sedan dess har någon åtgärd ej vidtagits för att förbättra hennes ställning, ehuru möjlighet funnits att tilldela henne icke blott skrivarbete i ökad omfattning utan också mera kvalificerade arbetsuppgifter, vilka Lagercrantz varit väl skickad att fullgöra. Framhållas bör, att — såsom ämbetet i tidigare framställning till Kungl. Maj:t uttalat — det endast varit på grund av Lagercrantz' stora arbetsintensitet som den för renskrivningsgöromålen erforderliga tiden kunnat begränsas i den omfattning som skett, samt att hon under de 32 år hennes anställningstid hittills varit icke — bortsett från semester och kortare ledighet vid ett tillfälle på egen bekostnad — varit frånvarande från arbetet mer än två dagar, då sjukdom hindrade inställelse.

Beträffande frågan om det pensionsbelopp, som kan anses skäligt, får justitiekanslersämbetet anföra, att enligt ämbetets uppfattning Lagercrantz' arbetsuppgifter varit något mer kvalificerade än vad som normalt åligger ett kontorsbiträde samt att henne knappast göres rättvisa, om icke hennes arbetstid uppskattas åtminstone något över halv tid. Ämbetet vill med hänsyn till vad sålunda anförts om Lagercrantz' tjänstsuppgifter samt arbets- och anställningstid ifrågasätta, att pensionen beräknas till $\frac{2}{3}$ av det för c. o. kvinnligt kontorsbiträde i 4 lönegraden stadgade pensionsunderlaget med

viss jämkning uppåt. Dyligt pensionsunderlag utgör 1,404 kronor och $\frac{2}{3}$ därav utgör 936 kronor. Möjligen böra principiella skäl föranleda ytterligare avdrag såsom för ej erlagda pensionsavgifter. Den jämkning uppåt, som enligt vad ämbetet nyss antyde föranledes av hennes arbetsuppgifter, påkallas i än högre grad av att Lagercrantz i möjligaste mån torde böra gottgöras den missgynnade ställning hon intagit såsom arbetstagare i statens tjänst. Denna ställning synes hava varit desto mer oförtjänt som Lagercrantz fullgjort praktiskt taget allt skrivarbete hos justitiekanslersämbetet under mer än 30 års tid. Justitiekanslersämbetet vill framföra en vädjan till Kungl. Maj:t, att pensionsfrågan måtte, såvitt möjligt, lösas så, att pensionen för Lagercrantz icke sättes lägre än 1,200 kronor.

Statskontoret har tillstyrkt pension åt Lagercrantz till belopp av 1,008 kronor för år och därvid anfört i huvudsak följande:

Då Lagercrantz under mer än 30 år innehaft stadigvarande anställning i statens tjänst och därunder fullgjort praktiskt taget allt skrivarbete hos justitiekanslersämbetet, hade det varit naturligt, om hennes anställningsförhållanden blivit ordnade så att hon vid avgången varit berättigad till pension. Att märka är att — enligt vad som blivit upplyst — förutsättningarna för åtgärder i sådan riktning förefunnits i betraktande av behovet av biträdeshjälp å justitiekanslersexpeditionen.

Framhållas må därjämte, att efter tillkomsten av kungörelsen den 15 juni 1935 (nr 397) med avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare vid nyreglerade verk inom allmänna civilförvaltningen möjlighet finnes att bereda extra ordinarie anställning även åt personal i biträdesgraderna med halvtidstjänstgöring. På grund av sin ålder hade Lagercrantz dock icke kunnat erhålla anställning enligt dessa bestämmelser.

I betraktande av i detta fall föreliggande särskilda omständigheter anser sig statskontoret böra förorda framställning till riksdagen om en årlig pension åt Lagercrantz från och med dagen näst efter den, då hon lämnar sin anställning hos kanslersämbetet.

Därest — på sätt justitiekanslersämbetet ifrågasatt — pensionen bestämdes med utgångspunkt från $\frac{2}{3}$ av pensionsunderlaget, 1,404 kronor, för kvinnlig extra ordinarie befattningshavare i 4 lönegraden, skulle det årliga pensionsbeloppet utgöra 936 kronor. Även om förhållandena i detta fall kunna motivera någon höjning av sagda belopp, kan statskontoret — i betraktande jämväl av den omständigheten att Lagercrantz ej erlagt några pensionsavgifter — icke tillstyrka, att pensionen fastställes till högre belopp än 1,000 kronor eller — efter avrundning till närmast högre med 12 jämnt delbara tal — 1,008 kronor.

Även jag anser mig kunna förorda, att pension beredes Lagercrantz. Pensionen synes mig böra bestämmas i enlighet med statskontorets förslag. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att biträdet hos justitiekanslersämbetet Elin Beate Lagercrantz må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1,008 kronor.

2:o.

Förste kanslivaktmästaren vid svenska beskickningen i Rom Umberto Crescini. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Crescini, som är italiensk medborgare, är född den 20 augusti 1866 och alltså 72 år gammal;

att han sedan den 1 november 1919 varit anställd såsom förste kanslivaktmästare vid svenska beskickningen i Rom;

samt att han under de senaste fyra åren åtnjutit en årlig avlöning av 2,350 kronor, varå ej utgått dyrtidstillägg.

Sändebudet i Rom har gjort framställning om beredande av pension åt Crescini.

Statskontoret har i avgivet utlåtande förklarat sig icke hava något att erinra mot att, i likhet med vad som skett i tidigare fall av likartad beskaffenhet, pension utverkades åt Crescini genom framställning till riksdagen. Beträffande storleken av pensionen har statskontoret ifrågasatt ett belopp av 1,008 kronor för år, varå dyrtidstillägg icke borde utgå.

I överensstämmelse med statskontorets förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förste kanslivaktmästaren vid svenska beskickningen i Rom Umberto Crescini må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1,008 kronor, varå dyrtidstillägg ej skall utgå.

3:o.

Konstruktören å marinförvaltningens ingenjöravdelning Axel Ludvig Theodor Nilson. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Nilson är född den 3 april 1872 och således 66 år gammal;

att han varit anställd vid ingenjördepartementet å Karlskrona örlogsvarv under tiden 1 oktober 1887—30 november 1902, därav intill utgången av februari månad 1901 såsom daglönare och under tiden därefter såsom ritare med månadslön;

att han från och med den 1 december 1902 varit anställd å marinförvaltningens ingenjöravdelning med tjänstgöring till en början såsom ritare och senare såsom konstruktör;

samt att Nilsons avlöning sedan den 1 juni 1932 utgjort 6,672 kronor för år jämte dyrtidstillägg enligt för befattningshavare vid nyreglerade verk gällande grunder.

Marinförvaltningen har gjort framställning om utverkande av pension åt Nilson till belopp av 3,444 kronor för år och därvid anfört i huvudsak följande:

Genom beslut den 30 juni 1936 förklarade Kungl. Maj:t hinder ej möta för marinförvaltningen att meddela viss vid ämbetsverkets tekniska avdelningar anställd civil icke-ordinarie personal anställning såsom extra ordinarie tjänsteman enligt kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 215) med avlöningsbestämmelser för vissa civila och civilmilitära icke-ordinarie befattningshavare vid försvarsväsendet. Enär Nilson vid tidpunkten för detta Kungl. Maj:ts beslut redan uppnått den levnadsålder av 63 år, då enligt kungörelsen den 31 januari 1936 (nr 25) angående pensionsålder för vissa icke-ordinarie befattningshavare vid försvarsväsendet pensionsåldern för konstruktör inträder, har han ej — såsom eljest skulle hava skett — kunnat anställas såsom sådan befattningshavare, som avses i förstnämnda kungörelse den 22 juni 1928 (nr 215). Vid sådant förhållande är Nilson vid sin avgång ur tjänst icke berättigad till pension enligt gällande pensionsbestämmelser. Med hänsyn till Nilsons långa anställning i statens tjänst och hans därunder visade stora arbetsskicklighet, nit och intresse anser marinförvaltningen, att Nilson bör komma i åtnjutande av pension till samma belopp, vartill han skulle varit berättigad, om han blivit anställd såsom konstruktör i 18 lönegraden enligt nyssnämnda kungörelse den 22 juni 1928 (nr 215), eller 3,444 kronor för år. Pensionsavgifter hava visserligen ej erlagts av Nilson, men med hänsyn till anställningstidens längd och den omständigheten att han icke kunnat erhålla anställning såsom extra ordinarie tjänsteman, finner sig marinförvaltningen böra föreslå, att sedvanligt avdrag med 10 procent icke göres.

Statskontoret har — under hänvisning till 1936 års riksdags beslut i fråga om pension åt förre konstruktören vid arméförvaltningens fortifikationsdepartement, ingenjören N. Sjunnesson (prop. nr 92, p. 1.; bankoutsk. utl. nr 20, p. 4; riksd. skr. nr 364) — tillstyrkt, att Nilson, som syntes kunna åberopa en anställningstid i statens tjänst av omkring 45 år efter 21 års ålder, finge komma i åtnjutande av årlig pension med det av marinförvaltningen föreslagna beloppet, 3,444 kronor.

I likhet med myndigheterna tillstyrker jag, att pension beredes Nilson. Då det icke synes böra ifrågakomma, att Nilson — ehuru icke författningenslignat berättigad till pension och ehuru han icke haft att vidkännas kostnad för sin pensionering — skulle komma i åtnjutande av pension, fullt motsvarande vad som tillkommer jämförlig befattningshavare, å vilken vederbörligt pensionsreglemente äger tillämpning, vill jag emellertid förorda någon minskning av det av myndigheterna föreslagna beloppet, förslagsvis till 3,108 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att konstruktören å marinförvaltningens ingenjöravdelning Axel Ludvig Theodor Nilson må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 3,108 kronor.

4:o.

Förre indelte soldaten vid Jämtlands fältjägerregemente, furiren Johan Gottfrid Forsberg. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Forsberg är född den 24 juli 1875 och alltså 63 år gammal;

att han varit anställd såsom indelt soldat vid Jämtlands fältjägerregemente under tiden 23 februari 1900—1 november 1937;

att han förordnats till furir i regementet;

att han åtnjuter underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa med, förutom dyrtidstillägg, 100 kronor för år;

att han under åren 1914—1937 varit inkallad till ständig tjänstgöring vid regementet i egenskap av dagkorpral eller vedgårdsförman under en tid av sammanlagt omkring 15 år 6 månader, därvid frånräknats den tid om 30 dagar årligen, varunder han fullgjort honom såsom indelt soldat åliggande repetitionsövningar;

att Forsbergs avlöning under de senaste 5 åren uppgått till i medeltal omkring 1,200 kronor för år förutom dyrtidstillägg och naturaförmåner; samt att Forsberg befinner sig i stort behov av understöd.

Sedan Forsberg — under åberopande av kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst, jämförd med kungörelsen den 18 juni 1937 (nr 449) angående tillämpning å viss indelt personal vid armén av förstnämnda kungörelse — hos statens pensionsanstalt gjort framställning om pension, har pensionsanstalten genom beslut den 4 april 1938, enär Forsberg icke före uppnådda 60 levnadsår varit under en tid av sammanlagt minst 15 år inkallad till ständig tjänstgöring, funnit sig på grund av bestämmelserna i 2 § omförmälda kungörelse den 7 december 1934 (nr 585) förhindrad att tilldela honom pension.

Forsberg har sedermera hos Kungl. Maj:t anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Chefen för Jämtlands fältjägerregemente har tillstyrkt ansökningen.

Arméförvaltningens civila departement har — under erinran att 1938 års riksdag (prop. nr 244, p. 3 och 4; bankoutsk. utl. nr 31, p. 4 och 5; riksd. skr. nr 194) beviljat pension till belopp av 468 kronor åt envar av förre indelte soldaten vid Dalregementet, furiren A. Falk och indelte furiren vid Västerbottens regemente, sergeanten S. E. Widmark, vilka varit inkallade till ständig tjänstgöring under respektive 18 år 8 månader och 16 år 6 månader men i likhet med Forsberg icke haft dylik tjänstgöring under en tid av minst 15 år före 60 års ålder — hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen bevilja Forsberg en årlig pension till belopp av 468 kronor, att utgå från och med den 1 januari 1939.

Statskontoret har anslutit sig till vad arméförvaltningens civila departement sålunda föreslagit.

Då i förevarande ärende föreligga i huvudsak enahanda förhållanden som i de av arméförvaltningens civila departement åberopade ärendena, vill jag förorda, att pension utverkas åt Forsberg i enlighet med myndigheternas förslag. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre indelte soldaten vid Jämtlands fältjägerregemente, furiren Johan Gottfrid Forsberg må, räknat från och med den 1 januari 1939, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 468 kronor.

5:o.

Förre indelte korpralen vid Dalregementet, furiren Johan Törn. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Törn är född den 21 januari 1870 och således 69 år gammal;

att han varit anställd såsom indelt soldat (korpral) vid dalregementet under tiden 22 mars 1889—30 juni 1938.

att han förordnats till furir i regementet;

att han åtnjuter underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa med, förutom dyrtidstillägg, 250 kronor för år ävensom korpralstillägg med 60 kronor för år;

att han under åren 1915 och 1916 samt 1921—1938 varit inkallad till ständig tjänstgöring vid regementet i egenskap av dagkorpral, tvättmästare eller biträde hos regementsväbeln under en tid av sammanlagt omkring 17 år 3 månader, därvid frånräknats den tid av omkring 30 dagar årligen, varunder han fullgjort honom såsom indelt soldat åliggande repetitionsövningar;

att hans avlöning utgjort 1,385 kronor för år förutom dyrtidstillägg och naturaförmåner;

samt att Törn lever i knappa ekonomiska omständigheter.

Enär Törn före uppnådda 60 levnadsår icke varit under en tid av sammanlagt minst 15 år inkallad till ständig tjänstgöring, är han ej berättigad till pension enligt kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst, jämförd med kungörelsen den 18 juni 1937 (nr 449) angående tillämpning å viss indelt personal vid armén av förstnämnda kungörelse.

Törn har hos Kungl. Maj:t anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Chefen för Dalregementet och chefen för andra arméfördelningen hava tillstyrkt ansöknings.

Arméförvaltningens civila departement har — under erinran om de i nästföregående punkt omförmälda ärendena angående pension åt förre indelte soldaten vid Dalregementet, furiren A. Falk och indelte furiren vid Väster-

bottens regemente, sergeanten S. E. Widmark — hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen bevilja Törn en årlig pension till belopp av 468 kronor, att utgå från och med den 1 januari 1939.

Statskontoret har anslutit sig till arméförvaltningens civila departements förslag.

Under åberopande av vad jag i det under nästföregående punkt upptagna ärendet hemställt, tillstyrker jag, att förslag framlägges för riksdagen om pension åt Törn, att utgå med av myndigheterna föreslaget belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre indelte korpralen vid Dalregementet, furiren Johan Törn må, räknat från och med den 1 januari 1939, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 468 kronor.

6:o.

Städerskan hos pensionsstyrelsen Emma Sofia Karlberg, född Eriksson.
Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Karlberg är född den 23 april 1877 och således 61 år gammal;

att hon sedan den 5 februari 1920 eller under omkring 19 år varit anställd såsom städerska hos pensionsstyrelsen;

att Karlbergs dagliga arbetstid utgjort 3 à 4 timmar;

samt att hennes ersättning för städningsarbetet under de senaste 10 åren utgjort i medeltal något över 700 kronor för år.

Pensionsstyrelsen har — med förmälan att Karlberg ansetts icke kunna tillerkännas pension enligt gällande bestämmelser rörande pensionering av arbetare i statens tjänst — hemställt, att pension måtte utverkas åt Karlberg genom framställning till riksdagen.

Statskontoret har erinrat, att 1938 års riksdag (prop. nr 244, p. 7; bankoutsk. utl. nr 31, p. 9; riksd. skr. nr 194) beviljat pension till belopp av 360 kronor för år åt en var av fyra vid riksförsäkringsanstalten anställda städerskor, för vilka den dagliga arbetstiden uppgått till i medeltal 3 1/2 timmar, och har statskontoret, då omständigheterna i nu föreliggande ärende syntes i huvudsak likartade med förhållandena i nyss åberopade fall, förklarat sig icke vilja göra erinran mot att framställning avlättes till riksdagen om pension åt Karlberg till belopp av 360 kronor för år.

I likhet med myndigheterna finner jag omständigheterna i ärendet sådana, att det kan anses skäligt, att pension beredes Karlberg. Beträffande pensionsbeloppets storlek ansluter jag mig till statskontorets förslag. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att städerskan hos pensionsstyrelsen Emma Sofia Karlberg, född Eriksson, må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 360 kronor.

7:o.

Platsledarna hos statens arbetslöshetskommission Petter Olof Sandell och Carl Magnus Johansson Ström. Av handlingarna i ärendet inhämtas, beträffande *Sandell*,

att han är född den 26 juli 1873 och således 65 år gammal;

att han genomgått folkskola och tekniskt läroverk ävensom polisbefälskola;

att han under tiden 1 januari 1903—28 februari 1904 eller under 1 år 2 månader tjänstgjort såsom avdelningsingenjör hos statens järnvägar vid ombyggnaden av bangården i Alvesta;

att han sedan den 31 oktober 1921 under en tid av sammanlagt omkring 16 1/2 år varit anställd vid södra Sveriges statsarbeten och statens arbetslöshetskommission;

att han under sin anställning hos södra Sveriges statsarbeten och arbetslöshetskommissionen tjänstgjort såsom arbetsledare, platsledare och redogörare eller ledare för komplex av statliga reservarbeten;

att Sandells kontanta avlöning, varå dyrtidstillägg icke utgått, uppgått till 6,600 kronor för år under tiden 1 november 1928—31 december 1930, 7,200 kronor för år under tiden 1 januari 1931—30 juni 1933 och 7,800 kronor för år under tiden därefter, varjämte Sandell åtnjutit förmån av fri bostad jämte vedbrand;

samt att Sandell kommer att frånträda sin anställning hos arbetslöshetskommissionen med utgången av februari månad 1939;

beträffande *Ström*,

att han är född den 6 februari 1872 och således 67 år gammal;

att han under tiden 12 augusti 1889—23 april 1895 varit anställd såsom artillerist vid Svea artilleriregemente;

att han under tiden 1 augusti 1919—31 december 1938 eller under sammanlagt 19 år 5 månader innehaft anställning vid skogssällskapets statsarbeten, södra Sveriges statsarbeten eller statens arbetslöshetskommission och därunder tjänstgjort såsom biträdande arbetsledare, platsledare eller platsledare och redogörare;

samt att Ströms kontanta avlöningsförmåner, å vilka han icke ägt uppbära dyrtidstillägg, utgjort under tiden 1 april 1924—31 december 1931 4,800 kronor för år samt under tiden därefter 5,100 kronor för år, varjämte han åtnjutit fri bostad och vedbrand eller kontant ersättning därför.

Statens arbetslöshetskommission har hemställt om utverkande av pension åt Sandell och Ström och därvid beträffande arten av dessas arbetsuppgifter anfört i huvudsak följande:

Platsledare vid statligt reservarbete har att med biträde av honom underställd personal ombesörja och leda utförandet av alla å arbetsplatsen förekommande arbeten samt att svara för de med arbetsplatsens skötsel förbundna göromålen. I de fall, då platsledare tillika är förordnad som redogörare, åligger det honom att under uppborrdsmannaansvar omhändervara arbetsplatsens kassa och förråd samt räkenskaper och redovisningar därför. För en platsledare, vilken, såsom Sandell, varit ledare för ett helt komplex av arbetsplatser, eller, såsom fallet varit beträffande Ström, anförtrots att samtidigt leda flera arbetsplatser, har med hänsyn till det ökade ansvar och den ökade arbetsbörda dylika förordnanden ansetts medföra lönen fastställt till högre belopp än för vanlig platsledare.

Statskontoret har i avgivet utlåtande tillstyrkt pension åt Sandell till belopp av 1,308 kronor för år och åt Ström till belopp av 1,008 kronor för år och därvid anfört bland annat följande:

I proposition till 1936 års riksdag (nr 196, p. 15) angående pension åt förre schaktmästaren hos statens arbetslöshetskommission E. P. Nestor uttalade departementschefen, att det syntes skäligt, att sådana arbetare, å vilka visserligen på grund av arbetets natur tjänstepensionsreglementet för arbetare icke vore tillämpligt men vilka personligen haft en längre tids fortlöpande anställning i statstjänst samt vilka — i likhet med Nestor — haft mera krävande arbetsuppgifter och högre avlöningsförmåner än vad vanligen vore fallet beträffande arbetsförmän, komme i åtnjutande av något högre pension än som följde av en tillämpning av kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst. Departementschefen ansåg det böra ifrågasättas, att i de sannolikt relativt få fall, där ur nu angivna synpunkter dylik högre pension kunde vara motiverad, till vederbörande finge — i stället för pension enligt nämnda kungörelse — utgå en enligt Kungl. Maj:ts och riksdagens bestämmande i varje särskilt fall efter omständigheterna avvägd förhöjd pension.

I anslutning till den ståndpunkt, Kungl. Maj:t och riksdagen i enlighet härmed intagit till förenämnda pensioneringsfall, vill statskontoret tillstyrka, att hos statens arbetslöshetskommission anställda Sandell och Ström genom framställning till riksdagen komma i åtnjutande av pension av statsmedel. Med hänsyn till de avlöningsförmåner, nämnda anställningshavare åtnjutit hos kommissionen, ävensom till de anställningstider, de kunnat åberopa i statstjänst, synas pensionsbeloppen, med anpassning efter den i ovanberörda fall beviljade pensionen, skäligen böra bestämmas till för Sandell 1,308 kronor och för Ström 1,008 kronor för år.

Med anledning av vad statskontoret sålunda anfört har *statens arbetslöshetskommission* inkommit med en ytterligare skrivelse i ärendet, däri kommissionen anhållit, att pensionerna åt Sandell och Ström måtte bestämmas till högre belopp än vad statskontoret ifrågasatt, och därvid anfört i huvudsak följande:

Av statskontorets utlåtande synes framgå, att statskontoret ansett Sandell och Ström i fråga om tjänsteställning vara i huvudsak jämförbara med arbetsförmän. Detta är emellertid icke fallet. Vederbörande äro tjänstemän, vil-

ket framgår bl. a. av att enligt av kommissionen utfärdat avlöningsreglemente nu ifrågavarande befattningshavare hava att fullgöra sin tjänst under ämbetsmannans ansvar. En platsledare har jämlikt gällande instruktion att ansvara för arbetsplatsens tekniska och ekonomiska skötsel och att planlägga arbetets bedrivande i detalj. Övervakningen av platsledarens arbete sker genom i Stockholm stationerade inspekterande ingenjörer. Titeln platsledare är en av kommissionen sedan länge brukad benämning på den högste av de vid en arbetsplats stationerade tjänstemännen och har tillkommit för att i en och samma instruktion kunna reglera samtliga platsledares tjänsteåligganden. Givet är emellertid, att, då arbetsuppgifterna på kommissionens arbetsplatser i hög grad växla med hänsyn till arbetsplatsernas större eller mindre omfattning och ur teknisk synpunkt mer eller mindre krävande natur, platsledarens kvalifikationer, uppgifter och ansvar kunna vara väsentligt olika på olika platser. I vissa fall förekommer, att en platsledare så gott som ensam kan sköta en arbetsplats, under det att han i andra fall har ett stort antal personer i befälsställning till sin hjälp, vilka personer i likhet med platsledaren även äro att hänföra till gruppen tjänstemän. I vissa fall måste därför kommissionens platsledare vara högt kvalificerade personer, enär de inneha arbetsuppgifter fullt jämförliga med dem som tillkomma exempelvis arbetschef vid de större av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens arbeten eller sektionsingenjör vid statens järnvägsbyggnader.

Att lönerna till nu ifrågavarande tjänstemän liksom i allmänhet lönerna till kommissionens ledningspersonal hållits förhållandevis låga har sin grund i de starka fluktuationerna i kommissionens verksamhet. Kommissionen har nämligen ansett sig böra utmäta personalens löner med hänsyn till de uppgifter, som tillkomma densamma vid mindre omfattande verksamhet.

Sandell har under sin tjänstgöring haft att leda såväl enstaka större arbetsplatser (bl. a. Hällefors järnväg) som — och vanligen — grupper av arbetsplatser, s. k. komplex. Tidvis har honom underställd personal i tjänstemannaställning uppgått till ett 30-tal personer och den under hans befäl stående arbetsstyrkan till 1,000 à 1,200 arbetare och förmän.

Ström, som visserligen haft något mindre omfattande arbetsuppgifter än Sandell, har dock tidvis haft att leda komplex, bestående av fyra arbetsplatser, och den honom underställda ledningspersonalen i tjänstemannaställning har uppgått till ett 10-tal personer samt under hans befäl stående arbetare och förmän till omkring 350.

I likhet med myndigheterna anser jag Sandell och Ström böra komma i åtnjutande av pension. Med hänsyn till vad i ärendet — delvis efter det statskontoret avgivit sitt utlåtande — blivit upplyst rörande arten av de arbetsuppgifter, som åvilat Sandell och Ström, samt föreliggande omständigheter i övrigt synas mig de av statskontoret ifrågasatta pensionsbeloppen alltför låga. För egen del vill jag såsom i förevarande fall skäligen pension föreslå för Sandell 2,004 kronor och för Ström 1,608 kronor för år. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att platsledarna hos statens arbetslöshetskommission Peter Olof Sandell och Carl Magnus Johansson Ström må från och med månaden näst efter den, varunder de avgått från sin anställning hos kommissionen, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära årliga pensioner, Sandell till belopp av 2,004 kronor och Ström till belopp av 1,608 kronor.

8:o.

Förra köksföreståndarinnan vid barnmorskeläroanstalten i Stockholm Ester Hedberg. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Hedberg är född den 16 september 1876 och alltså 62 år gammal;

att hon varit anställd såsom föreståndarinna för barnmorskeläroanstaltens i Stockholm elevkök under tiden från och med den 9 oktober 1920 intill utgången av år 1938, då i samband med av statsmakterna beslutad omorganisation av barnmorskeundervisningen elevköket nedlagts och Hedberg nödgats lämna sin anställning;

samt att Hedberg åtnjutit kontant lön, varå dyrtidstillägg ej utgått, till belopp av 2,100 kronor för år ävensom fri bostad och kost, vilka naturförmåner kunna uppskattas till ett årligt värde av 1,200 kronor.

Överläraren vid barnmorskeläroanstalten i Stockholm har gjort framställning om beredande av pension åt Hedberg till belopp av 900 kronor för år.

Medicinalstyrelsen har tillstyrkt bifall till framställningen.

Statskontoret har tillstyrkt pension åt Hedberg till belopp av 804 kronor för år och därvid beträffande beräkningen av pensionsbeloppet anført i hudsak följande:

De av Hedberg åtnjutna avlöningsförmånerna torde, med beaktande av att dyrtidstillägg icke utgått, närmast motsvara lön enligt 7 löneklassen å G-ort i de för befattningshavare vid statens nyreglerade verk gällande löneplanerna. Med utgångspunkt från lönen å A-ort i samma löneklass, 2,220 kronor, skulle med tillämpning av sedvanliga beräkningsgrunder pensionen för Hedberg kunna bestämmas till 804 kronor ($\frac{2}{3} \times 2,220 = 1,480$; $1,480 - 10\%$ därav = 1,332; $\frac{8}{30} \times 1,332 = 799$, efter vederbörlig jämkning 804).

Även jag anser mig kunna förorda, att pension beredes Hedberg. Pensionen synes mig skäligen böra bestämmas till det av statskontoret föreslagna beloppet, 804 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förra köksföreståndarinnan vid barnmorskeläroanstalten i Stockholm Ester Hedberg må, räknat från och med den 1 januari 1939, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 804 kronor.

9:o.

Kassörskan vid tandläkarinstitutets tandfyllningsavdelning Milda Sofia Skarström, född Lundin. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Skarström är född den 7 maj 1871 och således 67 år gammal;

att hon den 25 juni 1892 antagits till telegrafelev och den 21 december 1894 förordnats till extra ordinarie telegrafist, vilken anställning hon på grund av giftermål lämnat med utgången av mars månad 1901;

att hon sedan höstterminen 1909 varit anställd såsom kassörska vid tandläkarinstitutets tandfyllningsavdelning;

att Skarström, sedan kassörskebefattningen från och med den 1 juli 1938 uppförts å extra ordinarie stat med placering i lönegraden B 7, förordnats att såsom vikarie uppehålla befattningen tills vidare, dock högst intill utgången av juni månad 1939;

samt att Skarström under de senaste 10 åren uppburit ett årligt arvode av 2,775 kronor jämte dyrtidstillägg enligt för befattningshavare vid nyreglerade verk gällande grunder.

Kanslern för rikets universitet har — i anledning av en av tandläkarinstitutets lärarråd gjord, av karolinska mediko-kirurgiska institutets lärarkollegium tillstyrkt framställning — hemställt om utverkande av pension åt Skarström till skäligt belopp.

Statskontoret har tillstyrkt pension åt Skarström till belopp av 1,332 kronor för år och därvid beträffande beräkningen av pensionsbeloppet anfört i huvudsak följande:

De av Skarström åtnjutna avlöningsförmånerna motsvara närmast lön enligt 7 löneklassen å G-ort i de för nyreglerade verk inom allmänna civilförvaltningen gällande löneplanerna. Avlöningen å A-ort i samma löneklass utgör 2,220 kronor. Med utgångspunkt från $\frac{2}{3}$ av detta belopp, eller 1,480 kronor, synes pensionen med hänsyn till en beräknad tjänstetid av 30 år böra bestämmas till 1,480 kronor, minskat med 10 procent på grund av att pensionsavgifter icke blivit erlagda, eller till 1,332 kronor.

I likhet med myndigheterna finner jag mig böra förorda, att pension utverkas åt Skarström. I enlighet härmed och då det av statskontoret föreslagna pensionsbeloppet synes mig skäligt, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kassörskan vid tandläkarinstitutets tandfyllningsavdelning Milda Sofia Skarström, född Lundin, må från och med dagen näst efter den, då hon lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1,332 kronor.

10:o.

Förra städerskan vid högre allmänna läroverket i Linköping Augusta Matilda Wrang-Karlén, född Karlsson. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Wrang-Karlén är född den 25 april 1875 och således 63 år gammal;

att hon från och med höstterminen 1915 till och med vårterminen 1937 eller under omkring 22 år varit anställd såsom städerska vid högre allmänna läroverket i Linköping;

att hennes dagliga arbetstid under terminerna regelmässigt uppgått till 3 à 4 timmar;

att arbetstiden under undervisningsfria dagar samt vid storrengöring vid terminernas början uppgått till 7 à 8 timmar för dag;

att Wrang-Karléns ersättning för städningsarbetet utgjort, intill utgången av vårterminen 1918 400 kronor för år och under tiden därefter omkring 650 kronor för år;

att hennes arbetsförmåga är på grund av sjukdom varaktigt nedsatt till $\frac{1}{3}$ eller mindre av den för fullt arbetsför person normala arbetsförmågan; samt att Wrang-Karlén, som är frånskild, ej åtnjuter något underhållsbidrag från sin förre man.

Rektorn vid högre allmänna läroverket i Linköping har — med förmälan att Wrang-Karlén ansetts icke kunna tillerkännas pension enligt gällande bestämmelser rörande pensionering av arbetare i statens tjänst — hos skolöverstyrelsen anhållit om utverkande av pension åt Wrang-Karlén.

Skolöverstyrelsen har — under hänvisning till 1938 års riksdags beslut angående pension åt fyra vid riksförsäkringsanstalten anställda städerskor (prop. nr 244, p. 7; bankoutsk. utl. nr 31, p. 9; riksd. skr. nr 194) — hemställt om beredande av pension åt Wrang-Karlén till belopp av 360 kronor för år, att utgå från och med den 1 juli 1937.

Statskontoret har förklarat sig icke hava något att erinra mot bifall till skolöverstyrelsens hemställan.

Med hänsyn till föreliggande förhållanden anser jag mig kunna tillstyrka, att pension beredes Wrang-Karlén med belopp, som föreslagits av ämbetsverken. Pensionen synes mig skäligen böra få av Wrang-Karlén åtnjutas från och med den 1 januari 1939. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förra städerskan vid högre allmänna läroverket i Linköping Augusta Matilda Wrang-Karlén, född Karlsson, må, räknat från och med den 1 januari 1939, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 360 kronor.

11:o.

Kamreraren och sekreteraren hos handelsflottans pensionsanstalt Nils Axel Fredrik Erdmann. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Erdmann är född den 23 september 1860 och således 78 år gammal; att han sedan maj månad 1883 eller sålunda under nära 56 år varit anställd hos handelsflottans pensionsanstalt, intill utgången av år 1894 såsom kanslist och under tiden därefter såsom kamrerare och sekreterare;

att Erdmanns arvode hos pensionsanstalten till en början utgjort 2,000 kronor för år, därefter successivt stigit och sedan år 1919 utgått med 3,300

kronor för år, med undantag dock för vart och ett av åren 1921 och 1922, då det årliga arvodet utgjort 4,000 kronor;

att dyrtidstillägg ej utgått å nämnda arvoden;

att Erdmann beräknas komma att lämna sin nämnda anställning med utgången av juni månad 1939 i samband med av statsmakterna beslutad omläggning av pensionsanstaltens verksamhet;

samt att han innehåft anställning hos riksgäldskontoret, senast såsom revisor och bokhållare, under tiden från och med den 16 januari 1879 intill utgången av mars månad 1915, då han enligt beslut av fullmäktige i riksgäldskontoret förflyttades på pensionsstat med rätt till pension, numera utgående med 3,504 kronor för år jämte dyrtidstillägg.

Direktionen över handelsflottans pensionsanstalt har hemställt om beredande av pension åt Erdmann från och med den 1 juli 1939 och därvid anført, bland annat, följande:

Den mycket långa tid, varunder Erdmann på ett synnerligen skickligt och förtjänstfullt sätt ägnat sina krafter åt handelsflottans pensionsanstalt, gör det enligt direktionens åsikt skäligt, att honom beredes högsta möjliga tillägg till den pension, som han åtnjuter från riksgäldskontoret. Vid utmätande av beloppet av denna tilläggspension anser direktionen skälig hänsyn böra tagas även till det förhållandet, att såvitt direktionen kunnat finna den årliga arvode å 3,300 kronor, som sedan flera år utgått till Erdmann, i själva verket varit lägre än som svarat mot det med hans befattning förbundna arbete och ansvar. Direktionen finner sig därför böra föreslå, att tilläggspensionen i varje fall icke bestämmes till lägre belopp än att densamma jämte dyrtidstillägg tillsammans med pension och dyrtidstillägg från riksgäldskontoret uppgår till belopp, som svarar mot pension med dyrtidstillägg vid befattning i 26 lönegraden vid reglerade verk.

Kommerskollegium har tillstyrkt den sålunda gjorda framställningen.

Statskontoret har anført i huvudsak följande:

Såsom framgår av handlingarna i ärendet, har Erdmann tidigare under omkring 36 år innehåft befattning hos riksgäldskontoret, från vilken tjänst han — enligt vad statskontoret under hand inhämtat — på grund av sjuklighet avgått år 1915 med rätt till pension.

På grund av vad sålunda förekommit samt i betraktande av, bland annat, att Erdmann tidigare innehåft befattningen hos pensionsanstalten vid sidan av ovannämnda befattning hos riksgäldskontoret samt att han ansetts kunna upprätthålla förstnämnda befattning intill nära 79 års ålder, kan statskontoret för sin del icke finna annat än att Erdmanns befattning hos pensionsanstalten till sin karaktär är en bisyssla och att pension å densamma följaktligen icke bör komma ifråga. Statskontoret anser sig därför icke kunna tillstyrka bifall till den i ärendet gjorda hemställan.

Därest Kungl. Maj:t likväl med hänsyn till Erdmanns synnerligen långvariga anställning hos handelsflottans pensionsanstalt skulle finna att någon pension bör beredas honom vid hans avgång från befattningen, vill det synas statskontoret, att en sådan pension icke bör bestämmas högre än till ett belopp av förslagsvis 600 kronor för år räknat.

Med anledning av statskontorets utlåtande har ordföranden i direktionen över handelsflottans pensionsanstalt, kommerserådet C. E. Landberg inkommit med en promemoria i ärendet av i huvudsak följande innehåll:

Erdmanns osedvanligt långa tjänstetid synes i och för sig vara av beskaffenhet att i hög grad förminska de betänkligheter, som av statskontoret tydligen ur principiell eller prejudikatssynpunkt göras gällande med hänsyn till den av ämbetsverket gjorda klassificeringen av nu ifrågavarande befattning såsom bisyssla. Uppmärksammas bör i detta sammanhang det förhållandet, att den 1 juli 1939 förflutit icke mindre än 24 år, sedan Erdmann lämnade sin befattning i riksgäldskontoret. Att Erdmann bibehållits vid förordnandet såsom kamrerare och sekreterare så länge som till nära 79 års ålder har sin grund i två skäl, nämligen dels att Erdmann besuttit och alltjämt besitter en säkerligen sällsynt vitalitet, som tagit sig uttryck i aldrig sviktande samvetsgrannhet och säkerhet i handhavandet av anstaltens angelägenheter dels ock att en omorganisation av pensions- och understödsväsendet under många år ansetts nära förestående, ehuru den av särskilda skäl undanskjutits år efter år samt att ett ombyte å kamrerare- och sekreterarebefattningen ansetts olägligt inför den sålunda snart väntade omorganisationen. Att taga detta förhållande till intäkt för karakteriserande av befattningen såsom bisyssla synes i och för sig knappast berättigat.

Erdmann har beträffande den tid, skötseln av anstaltens angelägenheter tagit i anspråk, angivit, att den dagliga, till kl. 3—4 e. m. utsatta mottagningstiden upptoges av besök, telefonsamtal, utdelning av sådana pensioner, som utbetalas vid anstalten, en vidlyftig brevväxling m. m. I själva verket hade denna timme utsträckts till 2 à 3 timmar dagligen. Övriga göromål hade fått skötas antingen i hemmet eller på eftermiddagarna vid förnyad vistelse å tjänstelokalerna. Under bokslutstiden hade även söndagarna måst anlitas för arbetet. Förutom nyss nämnt arbete har kamreraren hand om den löpande bokföringen, granskningen till föredragning av pensionsansökningarna, beräkning av inkomster och utgifter, uppsättande av utlåtande i besvärfrågor och framställningar om anslag jämte rekvisitioner av anslag, fondförvaltningen, d. v. s. placering i samråd med direktionen av tillgängliga medel m. m.

Beträffande omfattningen av handelsflottans pensionsanstalts verksamhet under den tid, Erdmann innehåft befattningen såsom anstaltens kamrerare och sekreterare, har i förenämnda promemoria meddelats bland annat, att anstaltens utgifter för pensioner uppgingo till omkring 110,000 kronor år 1895, omkring 207,000 kronor år 1915 och omkring 375,000 kronor budgetåret 1937/38 samt att antalet pensionstagare hos anstalten utgjorde sammanlagt 1,245 vid slutet av år 1895, 1,952 vid slutet av år 1915 och 2,303 vid slutet av budgetåret 1937/38. Under tiden efter år 1895, då Erdmann tillträdde sin nuvarande befattning, hade sålunda en avsevärd utvidgning av pensionsanstaltens verksamhet ägt rum. Från tiden strax före år 1915 och närmaste tiden därefter härledde sig ett komplex av tilläggs pensioner och anslag till förbättring av pensioneringen från anstalten, vilket givetvis medverkat till ökningen av arbetet för kamreraren.

Under återopande av sålunda lämnade uppgifter har slutligen i promemorian anförts, att billighetsskäl syntes motivera ett väsentligt högre pensionsbelopp åt Erdmann än det av statskontoret alternativt ifrågasatta 600 kronor, samt att med hänsyn till föreliggande särskilda omständigheter den av anstalten föreslagna tilläggs pensionen knappast kunde anses såsom oskäligen.

Med hänsyn till de upplysningar, som i nyss återgivna promemoria meddelats rörande omfattningen av Erdmanns tjänstgöring hos handelsflottans pensionsanstalt, anser jag hinder ur av statskontoret berörda principiella synpunkter icke böra möta mot att Erdmann på grund av nämnda tjänstgöring kommer i åtnjutande av pension av statsmedel, då han efter 56-årig anställningstid avgår ur pensionsanstaltens tjänst. Jag förordar alltså, att förslag förelägges riksdagen om pension åt Erdmann, och för egen del vill jag såsom i förevarande fall skälig pension föreslå ett belopp av 900 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kamreraren och sekreteraren hos handelsflottans pensionsanstalt Nils Axel Fredrik Erdmann må från och med månaden näst efter den, varunder han avgår från sin befattning hos pensionsanstalten, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 900 kronor.

12:o.

Biträdet vid Hälsingborgs internationella signalstation Frans Waldemar Banck. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Banck är född den 3 juli 1874 och således 64 år gammal;

att han år 1894 erhållit anställning i lotsverkets tjänst såsom lotslärling vid Hälsingborgs lotsplats;

att han sedan den 1 juni 1902 eller under mer än 36 år varit anställd såsom biträde vid den enligt Kungl. Maj:ts brev den 26 april 1901 i Hälsingborg inrättade, under lotsstyrelsens överinseende ställda internationella signalstationen för fartyg;

att kostnaderna för avlöning av personalen vid denna signalstation på grund av Kungl. Maj:ts beslut bestridas av från handels- och sjöfartsfonden utgående årliga anslag;

samt att Banck, vilken har att uteslutande ägna sig åt tjänsten vid signalstationen, från nyssnämnda anslag uppbär arvode, som senast genom Kungl. Maj:ts beslut den 2 oktober 1936 bestämts att, räknat från och med den 1 juli 1935, utgå med 3,000 kronor för år, varå dyrtidstillägg icke åtnjutes.

Lotsstyrelsen har hemställt om utverkande av pension åt Banck till belopp av 1,404 kronor för år och därvid anført i huvudsak följande:

Med hänsyn till den långa tid, varunder Banck utfört ett väl vitsordat arbete i lotsverkets tjänst, synes det styrelsen skäligt, att pension beredes honom, att utgå från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. Vad beträffar storleken av pensionen synes denna, då Banck i lönehänseende är jämställd med ett extra ordinarie fyrbiträde, böra beräknas till belopp, motsvarande vad ett sådant biträde erhåller i pension, minskat med förslagsvis tio procent med hänsyn till att Banck icke erlagt några pensionsavgifter. Då

pensionsunderlaget för ett extra ordinarie fyrbiträde (placerad i 3 lönegraden i den löneplan, som intagits i 6 § kungörelsen den 15 juni 1935, nr 400, med avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare vid lots- och fyrstaten) utgör 1,560 kronor, skulle pensionsbeloppet sålunda kunna beräknas till förslagsvis 1,404 kronor.

Statskontoret har anslutit sig till lotsstyrelsens hemställan.

Med biträdande av ämbetsverkens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att biträdet vid Hälsingborgs internationella signalstation Frans Waldemar Banck må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1,404 kronor.

13:o.

Förra städerskan vid postverket Anna Henrika Andersson, född Enström.
Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Andersson är född den 1 februari 1870 och således 69 år gammal;

att hon under tiden den 1 november 1918—31 december 1938 eller under något över 20 år varit anställd såsom städerska vid postdirektionen i Stockholms distrikt;

att städningsarbetet krävt en daglig arbetstid av 4 timmar;

att Anderssons ersättning för städningsarbetet utgått med 1,200 kronor för år under tiden 1 november 1918—30 september 1922, med 900 kronor för år under tiden 1 oktober 1922—31 augusti 1933 samt med 1,200 kronor för år under tiden därefter;

samt att Andersson, som är änka, försörjt sig uteslutande på den inkomst, hon erhållit från postverket.

Andersson, som icke blivit underkastad bestämmelserna i tjänstepensionsreglementet för arbetare, kan ej heller komma i åtnjutande av pension enligt bestämmelserna i kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst, enär hon vid den tidpunkt, då hon uppnådde 60 års ålder, icke under sammanlagt 15 år innehåft sådan anställning i statens tjänst, som utgjort hennes huvudsakliga sysselsättning och förvärvskälla.

Generalpoststyrelsen har gjort framställning om beredande av pension åt Andersson till belopp av 408 kronor för år.

Statskontoret har biträtt generalpoststyrelsens förslag.

I likhet med vad som under senare år ägt rum i en del med det nu förevarande ärendet likartade fall torde framställning böra avlåtas till riksdagen om pension åt Andersson. Pensionsbeloppet synes i enlighet med myndigheternas förslag böra bestämmas till 408 kronor för år. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förra städerskan vid postverket Anna Henrika Andersson, född Enström, må, räknat från och med den 1 januari 1939, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 408 kronor, att utgå av postmedel.

14:o.

Förre nattvakten vid Motala rundradiostation Gustaf Adolf Jakobsson.
Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Jakobsson är född den 14 mars 1878 och således nära 61 år gammal;
att han under åren 1912—1923 under sammanlagt 9 år 6 månader varit anställd såsom arbetare vid statens vattenfallsverk;

att han under tiden 29 juli 1926—9 juni 1934 eller under omkring 7 år 10 månader innehaft anställning såsom nattvakt vid Motala rundradiostation;

att han under tiden för sistnämnda anställning åtnjutit sjukledighet under något mer än 1 år och att han avgått från anställningen på grund av sjukdom;

samt att Jakobssons avlöning såsom nattvakt utgjort 2,400 kronor för år under åren 1928—1930 samt 2,700 kronor för år under tiden därefter, varå dyrtidstillägg ej utgått.

Jakobsson har hos Kungl. Maj:t anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Telegrafstyrelsen har — under framhållande att Jakobsson icke vore författningsenligt berättigad till pension enligt gällande bestämmelser rörande pensionering av arbetare i statens tjänst — förklarat sig icke hava något att erinra mot att pension utverkades åt Jakobsson.

Vattenfallsstyrelsen har tillstyrkt pension åt Jakobsson till belopp av 540 kronor för år, motsvarande vad som skulle hava i pension utgått till Jakobsson, om å honom varit tillämpliga bestämmelserna i kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst.

Statskontoret har anslutit sig till vattenfallsstyrelsens förslag.

Det synes även mig skäligt, att Jakobsson kommer i åtnjutande av pension. Icke heller finner jag anledning till erinran mot det föreslagna pensionsbeloppet. Pensionen synes böra bestämmas att utgå från och med in-

gången av år 1939 samt bestridas av telegrafverkets medel. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att före nattvakten vid Motala rundradiostation Gustaf Adolf Jakobsson må, räknat från och med den 1 januari 1939, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 540 kronor, att utgå av telegrafverkets medel.

15:o.

Förre skogsarbetaren i Stockholms revir Karl Vilhelm Erikson. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Erikson är född den 24 augusti 1874 och således 64 år gammal;

att han innehaft anställning såsom skogsarbetare å Sjuenda kronopark i Stockholms revir från år 1905 till sommaren 1933, då han lämnat anställningen på grund av sjukdom;

att sammanlagda effektiva tjänstetiden för Erikson utgjort omkring 24 år;

att Erikson i viss omfattning även tjänstgjort såsom arbetsförman;

att hans avlöning under åren 1929—1932 utgjort i medeltal omkring 1,100 kronor för år;

att Erikson under tiden för anställningen vid domänverket icke innehaft annan anställning;

samt att Erikson enligt ett för honom utfärdat läkarintyg vid avgången år 1933 på grund av magsjukdom och nervåkomma var oförmögen att fortsätta med skogsarbete och att magsjukdomen delvis torde hava förorsakats av olämplig kost under arbetet i skogen.

Enär Erikson avgått från anställningen i statens tjänst före ikraftträdandet den 1 januari 1935 av kungörelsen den 7 december 1934 (nr 585) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst, har Erikson icke kunnat av domänstyrelsen tillerkännas pension.

Erikson har hos Kungl. Maj:t anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Domänstyrelsen har tillstyrkt pension åt Erikson till belopp av 540 kronor för år.

Statskontoret har biträtt domänstyrelsens förslag.

Med hänsyn till i ärendet upplysta förhållanden anser jag mig böra tillstyrka, att pension beredes Erikson i enlighet med myndigheternas förslag. Pensionen synes böra bestämmas att utgå från och med ingången av år 1939. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre skogsarbetaren i Stockholms revir Karl Vilhelm Erikson må, räknat från och med den 1 januari 1939, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 540 kronor, att utgå av statens domäners fond.

Vad departementschefen ovan under punkterna 1:o—15:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

R. Borgström.
